

ORDNANDE AV AVLOPPSVATTENRÅDGIVNING I GLESBYGDEN ÅR 2018 ALLMÄN PLAN

1. MÅL

Det centrala målet med rådgivningen är att främja att behandlingen av avloppsvatten når en sådan nivå som avloppsvatten reglering förutsätter i fastigheter inom den övergångsperiod. Den riksomfattande rådgivningsverksamheten kommer att pågå till slutet av övergångsperioden, om de ekonomiska resurserna tillåter. För att avloppsvattenreningen i glesbygden ska förbättras och för att fastigheterna ska aktiveras till att få sina avloppsvattensystem i skick krävs det betydande satsningar på rådgivning och handledning.

Indirekta mål med rådgivningen:

- Publika evenemang och andra slag av allmän rådgivning ordnas, också på områden där rådgivning inte tidigare har tillhandahållits.
- Fastighetsägarna i glesbygden får i och med rådgivningen tillförlitlig information om huruvida behandlingen av fastighetens avloppsvatten måste effektiviseras eller inte.
- Fastigheter som måste vidta effektiviseringsåtgärder får en uppskattning av alternativa lösningar och sätt att genomföra detta, samt information om kommunens tillståndsförfarande för åtgärder.
- Genom rådgivningen väcks invånarnas intresse och de aktiveras till att få effekterna av deras avloppsvatten och system i skick, och kan undvika missriktade investeringar.
- Utbildningsmaterialet för utbildning av rådgivare har uppdaterats och är allmänt tillgängligt.

I den här planen behandlas frågan om hur rådgivningen ska organiseras, de allmänna principerna, olika aktörers roller och uppgifter, utbildningen av rådgivare och utbildningsprogrammet för 2018.

2. HUVUDPRINCIPER FÖR DEN RÅDGIVNING SOM BEVILJAS STÖD

I rådgivningen och organiserandet av den ska följande aspekter beaktas:

Allmänna principer för rådgivningen

- Rådgivningen ska vara opartisk och oavhängig av anläggningstillverkare, materialproducenter och andra kommersiella intressen.
- Rådgivningen ska riktas till fastighetsinnehavare (ägare/invånare) och grunda sig på frivillighet från innehavarens sida.
- Rådgivningsarbetet som beviljas stöd kan omfatta följande: vägledande rådgivning och marknadsföring av rådgivningen, informativ allmän rådgivning i samband med publika evenemang, allmän rådgivning till enskilda kunder (t.ex. per telefon, svar på frågor på webben) samt fastighetsspecifik rådgivning i samband med besök på fastigheter och annan verksamhet som stöder detta.
- Fastighetsspecifik rådgivning som beviljas stöd kan ges både till fastigheter med fast bosättning och till semester- och fritidsbostäder. Tyngdpunkten vid rådgivning ligger på fast bosättning.
- Rådgivning i samband med fastighetsspecifika besök på nybyggen understöds inte.
- Planering av avloppsvattensystem betraktas inte som rådgivning som ska stödas.

- Den fastighetsspecifika rådgivningen ska resultera i en allmän sammanfattning på både ett regionalt och kommunspecifikt plan. Det presenteras sammanfattningar om resultaten av rådgivningsarbetet och -projekten, åtminstone vad gäller hur väl kraven uppfylls, om vilka effektiviserings- och åtgärdsrekommendationer som getts och om hur vanliga olika system för behandling av avloppsvatten är. Närmare anvisningar om detta finns i utbildningsprogrammet.
- Överlämnande av information om en enskild fastighet till kommunen kräver alltid fastighetsägarens tillstånd.
- Rådgivningen ska täcka hela landet och allmän rådgivning ordnas i så bred omfattning som resurserna medger. Invånarna har inte subjektiv rätt till fastighetsspecifik rådgivning. När rådgivningen organiseras och genomförs bör man beakta vilka rimliga förutsättningar som finns, bl.a. tillbudsstående resurser, strävan efter effektiva resor samt miljöskyddsfaktorer.
- Det är också möjligt att ansöka om understöd till ett nationellt projekt.

Centrala resultatmål för rådgivningen

- I och med att rådgivningsorganisationerna informerar om behandlingen av avloppsvatten på allmänt, regionalt och lokalt plan ökar medborgarnas och fastighetsägarnas tillit och aktivitet vad gäller att vidta åtgärder för att behandla avloppsvatten.
- Enskilda innehavare och ägare av fastigheter får om de så önskar tillförlitlig information om huruvida systemet för behandling av avloppsvatten måste effektiviseras eller om fastigheten inom de närmaste åren kan anslutas till ett gemensamt avloppsnät.
- Fastighetsägaren får information om användnings- och underhållsåtgärderna för ett fastighetsspecifikt avloppsvattensystem.

Med rådgivningen för enskilda fastigheter vill man dessutom uppnå följande mål:

- Fastighetsinnehavaren får av rådgivningsorganisationen en klar bedömning av systemets nuläge och ett förslag för att avloppsvattnet ska kunna behandlas på rätt sätt. I bedömning av systemets nuläge bedöms avloppsvattensystemet enligt en skala i fyra steg:
 - Systemet duger som det är
 - Systemet kräver uppföljning och/eller man måste förbereda sig på restaurerings- eller reparationsåtgärder och/eller systemet kräver små, omedelbara åtgärder
 - Systemet uppfyller inte kraven och effektiviseringsåtgärder är nödvändiga
 - Vattenmängden är liten, systemet duger som det är
- I de fall en effektivisering är nödvändig får fastighetsinnehavaren en kort översikt av möjliga effektiviseringssätt eller alternativa lösningar för sitt nuvarande system, som bl.a. beaktar användningsbehoven och underhållet, samt anvisningar om hur fastighetsinnehavaren ska gå till väga.
- Fastighetsinnehavaren får en förteckning med behövliga kontaktuppgifter, bl.a. till kommunens byggnadstillsynsmyndighet (åtgärdstillstånd) och opartiska planerare som är verksamma i området.
- Rådgivaren ger fastighetsinnehavaren en skriftlig sammanfattning av rådgivningens resultat (dock inte med så detaljerat innehåll att den duger för ansökan om bygglov eller åtgärdstillstånd).
- Som ett resultat av den fastighetsspecifika rådgivningen har fastighetsinnehavaren ett dokument som kan användas i kontakten med kommunala myndigheter, planerare och anläggningförsäljare i ärenden som gäller behandlingen av avloppsvatten.

Egenskaper som organisationer ska uppfylla

- Organisationen ska vara oavhängig av anläggningstillverkare, materialleverantörer och aktörer som bedriver parti- eller minuthandel.
- Organisationens verksamhet ska vara oberoende i förhållande till de kommunala myndigheternas verksamhet.
- Organisationen ska ha erfarenhet av personlig rådgivning.
- Organisationen ska kunna sköta den allmänna administrativa roll som uppgiften förutsätter med tanke på ansökan om och användningen av understödet, uppföljningen av verksamheten samt ekonomin. För att informera om rådgivningen organisationen skall skapa webbsidor, dit även nationella projekt kan hänvisa till.

Krav på personer som är rådgivare

- Samtliga rådgivare och den som ansvarar för rådgivningen ska under handledning av organisationen studera de delar i utbildningsprogrammet för 2018 som hänför sig till respektive persons uppgifter, om personerna inte har deltagit tidigare i den rådgivningsutbildning som SYKE ordnar. Rådgivarna ska i sitt arbete tillämpa de principer som tagits upp under utbildningen.
- De rådgivare som står till tjänst med fastighetsspecifik rådgivning ska ha tillräckliga kunskaper inom branschen (t.ex. kompetens när det gäller planering av system för behandling av avloppsvattnet på enskilda fastigheter eller kompetens som ansvarig arbetsledare eller motsvarande kunnande, alternativt lämplig högskoleexamen på miljöområdet eller vara studerande som har avlagt motsvarande studier), förutsättningar att besöka fastigheter och gärna tidigare erfarenhet av rådgivningsarbete.
- De rådgivare som avlägger besök på fastigheter ska underrätta kommunens eller kommunernas miljö- och byggnadstillsynsmyndighet om sin verksamhet och med dem komma överens om rådgivningsområdena och de förfaringssätt som gäller på kommunens område.

Utbildningsprogrammet för 2018

SYKE har i samarbete med de aktörer som tillhandahåller rådgivning utarbetat ett utbildningsprogram för 2018, som är avsett för avloppsvattenrådgivare. För en fungerande rådgivning är det en förutsättning att rådgivarna fördjupar sig i det utbildningsmaterial som ingår i programmet. När utbildningsmaterialet har producerats har man dragit nytta av tidigare erfarenheter av rådgivningsarbete, handböcker, anvisningar och forskningsrapporter. Utbildningsmaterialet är tillgängligt på adressen: www.ymparisto.fi/hajajatevesi > Syventävää tietoa > Neuvontajärjestöjen materiaali.

Organisationerna ansvarar själva för utbildnings- och studiemetoderna. De organisationer som fått understöd står för utbildningsarrangemangen och kostnaderna för deltagandet.

3. NATIONELLA PROJEKT

Nationella projekt kan beviljas understöd år 2018. Mål för de understödda projekten är att dela opartisk information om avloppsrening och dess effektivisering samt vägleda invånare till lokal rådgivning och åtgärder. Syftet med de nationella projekten är att så effektivt som möjligt bidra till genomförandet av bestämmelser om avloppsvattenbehandling inom glesbygdsområden och att stödja arbetet av de lokala rådgivningsprojekten.

4. OLIKA AKTÖRERS ROLLER OCH UPPGIFTER I RÅDGIVNINGEN ÅR 2018

Rådgivningen ska i den mån det är möjligt organiseras så att systemet inte blir administrativt tungrott. Vid organiseringen beaktas även olika aktörers praktiska möjligheter att delta och genomföra det.

Miljöministeriet ska kungöra att understöden kan sökas, medan NTM-centralerna på respektive område ska förmedla informationen. Ministeriet tilldelar NTM-centralerna understödskvoter. Miljöministeriet gör beslut om hur mycket medel som avsätts för nationella projekt.

Finlands miljöcentral (SYKE) ansvarar att rådgivningens resultat sammanställs årligen. SYKE ansvarar för planeringen av ett enhetligt utbildningsprogram för 2018 års rådgivning och ska se till att det material som stöder rådgivningen uppdateras. På webbsidorna om behandlingen av avloppsvatten i glesbygden ska SYKE lägga ut en uppdaterad lista över rådgivningsorganisationerna. SYKE ordnar också en gemensam utbildning för avloppsvattenrådgivarna, ifall de organisationer som beviljas understöd anser det vara nödvändigt (utreds genom en separat förfrågan). SYKE stöder lokala och nationella projekt bland annat genom att förmedla information om aktuella ärenden och problem och, vid behov, bidrar med samordning av kommunikation och kontakter.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-centralerna) informerar om och ansvarar för frågor som har att göra med ansökan om stöd. De ansvarar för behandlingen och bedömningen av stödansökningarna och gör upp ett sammandrag åt miljöministeriet av de projekt som kan beviljas stöd. NTM-centralerna beviljar understöd inom ramen för de anslagskvoter som miljöministeriet tilldelat dem, och de ska också se till att användningen av statsunderstödet kontrolleras. I stödbeslutet från NTM-centralen uppges i detalj vilka villkor som gäller för beviljandet av understöd. NTM-centralerna ska komma överens med kommunerna om rådgivningen inom sitt område. Organisationen som ger rådgivningen ska innan den inleds göra upp och skicka en plan till NTM-centralen och kommunerna i rådgivningsområdet där det framkommer hur och till vilket område rådgivningen kommer att riktas. NTM-centralerna ska utse en person som ansvarar för behandlingen av ansökningarna.

Kommunerna är tillsynsmyndigheter för avloppsvattentjänsterna i glesbygden. De ger råd och handleder fastighetsägarna i hur avloppsvattnet ska behandlas och hänvisar vid behov invånarna vidare till expertrådgivningen.

Organisationer som får statligt understöd för avloppsvattenrådgivning i glesbygden ansvarar för administrationen och arrangemangen kring rådgivningen. För detta ändamål ska organisationerna utse en person som ska ansvara för användningen av understödet. Den ansvariga ska samordna rådgivningen i samarbete med den kommunala miljövårds- och byggnadstillsynsmyndigheten och se till att rådgivarna känner till de kommunala föreskrifterna.

Organisationerna ska ansvara för utbildningen av rådgivarna i enlighet med det utbildningsprogram för 2018 som SYKE utarbetat. De organisationer som beviljas understöd förutsätts finansiera största delen av sin verksamhet på annat sätt än med statsunderstöd. Understödet beviljas för att täcka de utgifter som rådgivningen medför och som organisationen inte kan täcka med annan finansiering. Organisationen kan vid behov också skaffa annan oberoende finansiering för rådgivningen. Organisationerna ska även se till att det betalas ersättning till rådgivarna.

Organisationerna ansvarar för rådgivningens sakenlighet. Den rådgivning som beviljas understöd ska uppfylla de villkor som ställs på beviljandet av understöd. Den ska också grunda sig på de principer och förfaringsätt som lärts ut under utbildningen.

Avloppsvattenrådgivarna ansvarar i egenskap av utbildade branscheexperter för det rådgivningsarbete de utför.

Rådgivningen binder inte de statliga och kommunala myndigheterna, även om rådgivningen beviljats understöd.

5. BEHANDLINGEN AV STÖDANSÖKNINGAR

Ansökan om understöd

Ansökan om understöd görs på en separat ansökningsblankett till vilken det också fogas en projektplan för rådgivningsarbetet. Av ansökan bör framgå de totala kostnaderna för projektet och det totala stödbelopp som söks. Utöver de uppgifter som ska uppges i ansökningsblanketten bör den bifogade projektplanen ta upp sådant som inverkar på bedömningen av ansökan.

Projektplanen ska åtminstone innehålla en uppskattning av den mängd arbete som verksamheten medför och vad arbetet har för inverkan på olika verksamhetsformer (t.ex. antal kunder som betjänas, antal evenemang, antal samtal och andra förfrågningar, antal rådgivningsbesök på enskilda fastigheter och en beskrivning av vilken verkan servicen väntas ha) och en plan för ordnande av eller deltagande i sådan utbildning som motsvarar utbildningsplanen för 2018. Kostnaderna för organisationens sedvanliga verksamhet kan räknas in i rådgivningens självkostnadsandel till den del verksamheten är nödvändig för att avloppsvattenrådgivning ska kunna ordnas.

En organisation, eller flera organisationer tillsammans, kan ansöka om understöd antingen för en rådgivningshelhet eller för enskilda deluppgifter. En förutsättning är att personerna deltar i den utbildning som rådgivningsuppgiften kräver, dvs. utbildning i enlighet med utbildningsprogrammet för 2018.

Understöd kan sökas för allmän rådgivning och olika rådgivningsåtgärder i anslutning till den, för fastighetsspecifik rådgivning eller för olika kombinationer av dessa. Användningsändamålen ska specificeras i ansökan.

Ansökningar om ett nationellt projekt riktas till NTM-centralen i Nyland. NTM-centralen i Nyland kommer att fatta beslut om projekt i samråd med miljöministeriet.

Bedömningen av stödansökningar

NTM-centralerna ska bedöma de ansökningar som kommer in i enlighet med en gemensam bedömningsram. I bedömningen viktas olika faktorer enligt följande:

- överensstämmelse med målen för ansökan, organisering av arbetet och allokering av resurser samt den planerade rådgivningens användnings- och utvecklingspotential, viktning 40 %
- utbildning och arbetserfarenhet hos den personal som sökanden har till sitt förfogande, kännedom om ämnesområdet, sökandens nuvarande verksamhet (omfattning och art) i förhållande till rådgivningsarbetet och dess risker samt erfarenhet av personlig rådgivning och motivation, viktning 40 %
- ekonomisk effektivitet i användningen av understödet, viktning 20 %

I bedömningen fästs det också vikt vid huruvida planerna är att genomföra rådgivningsutbildningen i den omfattning som anges i utbildningsprogrammet för 2018. Om ansökan endast gäller enskilda deluppgifter, följs bedömningskriterierna i tillämpliga delar.

Administrationen kring användningen av understödsanslaget

Understödet beviljas ur statsbudgetens anslag för främjande av miljövården (moment 35.10.61). I administrationen av anslagsanvändningen iakttas statsunderstödslagen (688/2001) och de principer som presenteras i den här planen. Miljöministeriet kungör att understöd kan sökas. NTM-centralerna beviljar understöden och kontrollerar hur understöden används.

Projektrapporteringen och betalningen av understöden sköts i enlighet med de stödbeslut som NTM-centralerna fattar. Rapportering ska göras enligt utbildningsinstruktioner och resultaten presenteras på en enhetlig modell per kalenderår.

6. UPPFÖLJNING AV VERKSAMHETEN OCH UPPDATERING AV DEN ALLMÄNNA PLANEN

Uppföljning av verksamheten

För att det ska gå att följa upp hur väl rådgivningen lyckas och målen uppnås ska organisationerna lämna rapporter till NTM-centralerna i enlighet med det som fastställs i stödbeslutet. Slutrapporterna ska skickas både till NTM-centralerna och till SYKE.

Uppdatering av den allmänna planen

Denna uppdaterade plan ersätter den allmänna plan som är daterad 14.10.2016. Planen finns på adressen: www.ymparisto.fi/hajajatevesi > Syventävää tietoa > Neuvontajärjestöjen materiaali.